

NIETS MIS MET SUZANNE

Leesexemplaar

Disclaimer: Deze roman is fictie. Alle namen, personages, zaken, gebeurtenissen en voorvallen zijn het resultaat van de verbeelding van de auteur. Elke gelijkenis met werkelijke personen, levend of dood, of werkelijke gebeurtenissen is puur toeval.

SOFIE
LEYTS
NIETS
MIS MET
SUZANNE

roman

P E L C K M A N S

Voor Stijn

*A kind heart be bath; a woman would run through
fire and water for such a kind heart.*

— William Shakespeare,
The Merry Wives of Windsor

Toen

‘Doe mij na.’

Ik bekijk mijn zus zorgvuldig. Van top tot teen. Duw dan mijn hielen samen en schuif mijn voeten open, op tien voor twee. Vouw mijn handen tot kommetjes en knik door mijn knieën. ‘Klaar!’

Ze monstert mijn pose door haar roze brilletje. Haar vlechten wijzen omlaag, haar kin omhoog. In haar grijns zit een gat. ‘Klaar? Heb je pipi gedaan?’

‘Nee!’ Giechels borrelen op in mijn buik. Ze klimmen langs mijn keel omhoog, maar ik laat ze niet ontsnappen. Niet nu. Ballerina’s kunnen uren stilstaan. Met een loodzwaar pak om hun lijf en een hoofd vol pauwenveren. Wel tien uur. Of misschien een miljoen. Zegt zus.

Ze schrijdt om me heen. Om haar mond danst een lachje van lippenstift, om haar heupen een tutu van glinsterend roze. Alles aan mijn zus danst.

‘Is het goed zo?’

Zus zucht. Duwt een vinger in mijn buik, mijn rug, mijn billen. Port en prikt tot de giechels zich roeren. ‘Sta stil!’ sist ze snel. ‘Trek je buik in en knijp je kont dicht. Ballerina’s hebben rechte ruggen. Allemaal. Altijd.’

Het is te laat. Mijn lijf schudt. Mijn schaterlach barst los. Zus duwt en ik duw terug. We duwen en trekken, tot we omvallen, over elkaar heen tuimelen op het grijze tapijt. Mijn linkerwang landt in Chili. Zo noemen we de langgerekte plek

die mama niet kreeg weggeschrobd. Hij stinkt naar kots van maïskoekjes. In Chili eten ze alleen maar maïs, zegt zus. Op een dag gaan we erheen en dan bakken we elke dag popcorn, tot dat hele lange, dunne land lekker ruikt.

‘Kijk!’ zegt ze. Ze gaat zitten, duwt één been voor zich uit, vouwt haar armen eroverheen en stopt haar hoofd ertussen. ‘Nu ben ik Anna Pavlova. De stervende zwaan.’

Ik schuif weg van Chili en vraag: ‘Ken jij een zwaan die Anna heet?’

Zus zucht dieper. ‘Doe niet zo dom. Anna is een ballerina. Ze had een zwanenkostuum en op het eind van haar dans ging ze alsof dood. Zo.’ Ze strekt haar armen nog wat verder uit en jammert zacht. ‘Wel vierduizend keer. Maar toen zat er gif in haar bloed en ging ze echt dood.’

Ik denk een poosje aan die arme, dode Anna en aan de andere ballerina’s. Misschien geloofden ze niet dat het echt was? Misschien kriebelden ze Anna en gingen ze na een poosje iets anders doen omdat het niet meer grappig was?

Zus is stil. Als een roerloos vogeltje ligt ze op de grond en plots ben ik verschrikkelijk bang. ‘Ben je alsof dood?’ piep ik. Ik trek zachtjes aan een vlecht. Meteen floept haar hoofd omhoog. Haar wangen zijn warm en rood, maar haar bril is mist, alsof ze een beetje verstoppertje speelt.

Dan komt ze langzaam weer tevoorschijn. Bruine ogen in twee roze rondjes. Ze springt op, graait tussen de rommel op de buffetkast en schuift dan op haar knieën naar me toe, mama’s lippenstift in haar hand. ‘Mag ik je schminken?’

Ik ben zo opgelucht dat ik ja knik.

‘Zou ik een mooie zwaan zijn?’ vraagt ze terwijl ze het dopje van de lippenstift draait. Het klinkt als een vraag van niks,

maar dat is nep. Haar vraag is alles. Dat zie ik aan hoe ze niet naar me kijkt.

‘Tuurlijk wel’, zeg ik gauw. ‘En ik?’

Zus glimlacht. Ze duwt mijn kin omhoog, steekt het tipje van haar tong door het gat in haar gebit en bestudeert me met een scheef hoofd. ‘Tuurlijk niet’, zegt ze dan. Ze tekent drie strepen roze, eerst op mijn ene wang en dan op de andere. ‘Jij bent geen zwaan. Jij bent een krijger.’

Nu

1.

‘En dus heb ik voorgesteld om te gaan basejumpen’, zei Mia. Ze plantte haar kopje met zoveel kracht op het schoteltje dat ik bang was dat het zou barsten.

‘Mia, je bent vierentachtig’, zei Rudy, terwijl hij zijn koffie pimpte met een geut uit zijn heupflesje. ‘Vierentachtig is geen drie maal zeven meer.’

Mia snoof. ‘Dat hoeft je mij niet te vertellen, Rudy. Vierentachtig is dertien maal zeven. Ik ben wiskundelerares, weet je nog?’

‘Met pensioen. Al twintig jaar.’

‘Dat maakt geen verschil. Ik maak nog elke dag het wiskunde-huiswerk van mijn achterkleinzoon. Zijn juf bakt er niks van. Volgens mij kent ze het verschil niet tussen een polygoon en een polynoom.’ Ze keek ons een voor een strak aan, een stille uitdaging om het beter te weten.

Ik zweeg en gunde Mia haar gloriemoment, ook al is dertien maal zeven eenennegentig, want ergens had ze wel gelijk. Je houdt niet op met zijn wie je bent op je vijfenzestigste.

‘Wat vond hij van je voorstel?’ vroeg Lizzy snel. Lizzy houdt niet van stiltes. Ze vult ze op met koetjes en kalfjes, plakken cake en af en toe een smeùige roddel.

‘Wat hij ervan vond?’ Mia balde haar vuist en gaf de tafel een mep. De kopjes trilden. ‘Hij lachte! Kunnen jullie je dat

voorstellen? Hij kwam niet meer bij! Alsof ik een domme mop had verteld. Alsof het ondenkbaar is dat ik iets anders zou willen doen dan kerstkaarten knutselen, bingo spelen of van die afschuwelijke pannelappen breien!’

‘Ik hou anders wel van breien’, zei Lizzy. ‘Wat denken jullie? Zou Elsje deze mooi vinden?’ Ze hief haar breinaalden op, waardoor een zalmroze sjaal van onder de tafel tevoorschijn kwam.

Mia’s vuur doofde geruisloos. Haar vuist waaierde uit, vloog op en landde zacht als een vlinder op Lizzy’s schouder. ‘Natuurlijk, lieverd’, zei ze. ‘Ze vindt het vast prachtig.’ Ze gaf Lizzy nog een klopje en nam gauw een slok koffie. Iederéén dronk plots koffie, want dat is wat je doet als je de woorden wilt wegspoelen die op het puntje van je tong liggen. Woorden als: ‘Ze komt niet, Lizzy. Je dochter is al tien jaar niet meer langs geweest, dus je kunt breien tot je sjaal rond de aardbol past, rond de hals van je dochter zal hij nooit hangen.’ Lizzy’s tikkende naalden vulden de stilte zo snel als ze konden.

Tot Rudy zich verslikte. Misschien had hij te veel om weg te spoelen? Of was hij te kwistig geweest met het heupflesje? Hoe dan ook, hij greep met beide handen de tafel beet en hoestte de ziel uit zijn lijf. Hij had meteen bekijks, van alle grijze hoofden aan de andere tafels en van Kevin, de animator die Mia’s toorn had opgeroepen. Hij wandelde op dat moment de kantine in. Binnen een tel stond hij achter Rudy om hem op zijn brede rug te kloppen.

‘Het – uche uche – gaat wel’, bracht Rudy met horten en stoten uit. Hij deed een vage poging om Kevins arm weg te duwen, maar raakte niet ver. In Rudy’s boomlange lijf voert reuma het hoogste woord. Het is de poppenspeler die aan de touwtjes trekt.

‘Het gáát wel? Zijn we dat zeker, Rudy?’ vroeg Kevin. ‘Of willen we stoer doen? Hm?’

Mia knarsetandde. ‘Hij zegt toch dat het gaat? Kijk, het is al over.’

Rudy leunde met een zucht achterover terwijl hij een servet over zijn betraande ogen haalde, maar Kevin gaf niet op. Hij bracht zijn gezicht tot vlak voor dat van Rudy en vroeg: ‘Zal ik een glaasje water voor je halen, Rudy? Zodat we even op adem kunnen komen?’

Rudy knikte heftig. Dat had niks met glaasjes water te maken – Rudy drinkt niks zonder alcohol erin – maar alles met dat ademen. Met Kevins geur in je gezicht is dat volstrekt onmogelijk. Zijn adem stinkt naar look. Altijd. Niet naar een onschuldig teentje, geplet en gekookt in een ruime pot soep, maar naar een hele tros, klaar voor het compostvat.

‘Wegwezen!’ siste Rudy, zodra Kevin zijn hielen had gelicht en hij naar adem had gehapt. En dus repten we ons door de openslaande terrasdeuren naar buiten, hoewel ‘reppen’ te ambitieus klinkt, zelfs voor iemand die voorstelt om te gaan basejumpen. In realiteit zijn Mia’s botten zo broos dat zelfs een kleutertrampoline haar een heup zou kosten. Ze schuifelde voorop, Rudy volgde met een lichte zigzag – ik had het dus goed in verband met het heupflesje – daarna kwam ik en ten slotte Lizzy, wiens breiwerk een kop en schoteltje meesleurde. De hele handel vloog aan stukken op de vloer, waardoor Lizzy uiteraard bleef staan. Ik zeg ‘uiteraard’ omdat ik wist wat er nu zou komen.

‘Scherven brengen geluk!’ zei ze stralend, terwijl ze de puinhoop in ogenschouw nam.

‘Niet altijd, Lizzy’, zei ik snel, een gewaagde uitspraak tegen iemand die zo bijgelovig is dat ze op vrijdag de dertiende weigert haar bed uit te komen. ‘Als Kevin de scherven ziet, denkt hij dat je handen beven, en dan haalt hij er een dokter bij om wat onderzoekjes te doen, en dan moet hij ook mijn mening hebben want ik ben je vriendin, en dan gaat hij in mijn gezicht stinken en dan ga ik overgeven en dan denkt hij dat ik een maagzweer heb en dan haalt hij er nog een dokter bij, en voor je het weet liggen we allemaal op intensieve. Snap je?’

‘Niet helemaal’, zei Lizzy. ‘Kun je het nog eens herhalen?’

‘Kevin komt eraan.’

‘O jee. Zeg dat dan meteen.’ Ze greep mijn elleboog en samen stapten we naar buiten. De scherven lieten we liggen, want niemand verwacht van een bijna-negentigjarige dat ze over de grond kruipt met een stoffer en blik, een van de voordelen van onze gezegende leeftijd. Net als gehoorproblemen en vergeetachtigheid. Het zijn troeven die je naar believen kunt inzetten. Maar misschien mag ik dat niet hardop zeggen. Wat zei ik ook alweer?

We vonden Rudy en Mia in de tuin op het bankje bij de vijver. Ze waren druk in gesprek met Henri. Mia’s woede was nog niet bekoeld. Zoveel was duidelijk.

‘Basejumping? *Mais pourquoi?*’ hoorde ik Henri vragen.

‘Daar gáát het toch helemaal niet om!’ Mia beet ei zo na zijn neus af. ‘Het gaat erom dat die eikel ons als kleuters behandelt. Terwijl hij verdorie mijn achter-achter-achterkleinzoon zou kunnen zijn!’

Ik maakte een snelle rekensom en besloot dat Mia in dat geval minstens honderdtwintig moest zijn, maar hield wijze-

lijk mijn mond. Ik mag Mia graag en bovendien maak ik alleen sommetjes om mijn geest scherp te houden. Tellen, sudoku's, kruiswoordraadsels, ze houden de mist op afstand die hier in zoveel hoofden hangt.

'Je hebt volkomen gelijk, Mia,' zei ik dus. 'Maar wat kunnen we doen? Ten eerste: Kevin stelt het programma samen. Ten tweede: Kevin wordt op handen gedragen door de familieleden, die het blijkbaar heerlijk vinden om gebreide pannelappen te krijgen met kerst, en ten derde: Kevin is getrouwd met de nicht van de directeur. Of de achternicht. Of zijn neef? Ik weet het niet precies, maar er is een connectie. Daar durf ik mijn pink om te verwedden.'

'Met andere woorden,' vulde Rudy aan, 'je kunt het basejumpen op je buik schrijven.'

'Dus je wilt toch basejumpen?' vroeg Henri.

We zwegen en staarden uit over de vijver, groen en glad in de voorjaarszon. Veel was er niet te zien, want kroos had het water al jaren geleden veroverd. Toen ik pas op deze plek woonde, hield ik ervan om steentjes te gooien en het groen te zien opensplijten, een blik te werpen op wat woelde binnenin, maar op een dag hield mijn kleinzoon me tegen.

'Niet doen, oma,' zei hij, met een ernst die niet bij zijn veertien jaren hoefde te horen. 'Eendenkroos is waardevol. Wist je dat ze met één hectare kroos evenveel eiwitten kunnen produceren als met tien hectare soja? Eendenkroos is de toekomst.'

'Sorry, schat,' zei ik. Ik keek van de steen in mijn hand naar zijn prachtige pukkelgezicht, ooit zacht en verwonderd, nu hoekig en ondoorgrondelijk. 'Je hebt vast gelijk. En het is jullie toekomst natuurlijk. Maar... hoe zit het met het heden?'

Met dat ene meisje? Je moeder vertelde me erover. Heb je haar al gezegd dat...'

'Oma!' Zijn ogen schoten vuur, zijn hart brak open, heel even, maar toen keek hij weg en sloot het kroos zich razendsnel. Ik liet de steen vallen, nam zijn hand in de mijne en zo liepen we om de vijver heen. Soms is dat het beste, toch?

Rudy doorbrak mijn mijmeringen. 'Kijk ons nu toch', bromde hij. 'Redenen opsommen waarom we dit of dat niet kunnen. Dat was vroeger wel anders. Als ik een vervelende klant had in de wijnhandel, dan zette ik hem aan de deur, al was het de koning in hoogsteigen persoon.'

'Dit is je winkel niet, Rudy', zei Mia nors. 'Dat was vroeger. Wij zijn de klanten nu.'

'En wat dan nog?' Lizzy wierp een blik over haar schouder (de rechtse, links brengt ongeluk) en fluisterde strijdvaardig: 'Rudy heeft gelijk. We zijn geen kleuters meer, ook al doet Kevin alsof dat wel zo is. We kunnen toch wel iets bedenken?'

'Hem een beetje jennen?' opperde ik. 'Een soort van 1 april-grap uithalen misschien?'

Een heerlijk valse grijns vulde Mia's gezicht. 'Tets onschuldigs', zei ze. 'Of toch niet helemaal? Als je iets doet, moet je het goed doen. Dat heeft mijn moeder me geleerd.'

'Je moet altijd naar je moeder luisteren', zei ik.

Rudy wreef zich in de handen. 'Ik doe mee, dames. Maar eerst een borrel. Iemand?'

'*Mais bien sûr*', glimlachte Henri. '*Quand le vin est tiré, il faut le boire.*'

2.

‘Dus Mia is vierentachtig, Lizzy achtentachtig, Henri eenen- negentig, en Suzanne en ikzelf vijfentachtig. Wij komen uit een goed jaar hè, Suzy?’ Rudy gaf me een knipoog en schonk de glazen vol. ‘Dat is samen hoeveel? Mia?’

Mia rechtte haar rug en telde met haar ogen dicht. ‘Vier- honderdvierenveertig.’

Vierhonderdvierendertig, dacht ik bij mezelf. Ik nam me voor om het na te rekenen op mijn telefoon, straks op mijn kamer.

‘Dat zijn samen heel wat jaren levenservaring’, zei Rudy. ‘Als wij niks kunnen bedenken om die snotneus een loer te draaien, wie dan wel?’

‘Precies’, zei Mia. ‘Ik heb in mijn tijd heel wat lastige ouders een hak gezet. Lastige leerlingen ook, maar de ouders zijn erger. Stukken erger. De heer en mevrouw Verkapperen, bij- voorbeeld. Willen jullie weten wat de heer en mevrouw Ver- kapperen overkwam?’

Dat wilden we wel. Mia overdrijft graag, maar haar ver- halen zijn als goede cappuccino. Onder de dikke laag room is de koffie nog steeds pittig, en een beetje pit kunnen we hier best gebruiken. Het doet onze versleten harten een tikje snel- ler slaan, het stuurt vers bloed naar onze wangen, dus waarom zou je ervoor passen?

‘Goed.’ Mia vouwde haar vingertoppen samen en mon- sterde ons een voor een. Ze had meteen onze aandacht. Lizzy stopte met breien, Rudy liet zijn glas zakken en ik moest me- zelf ervan weerhouden om mijn armen te kruisen. Eens een leerkracht, altijd een leerkracht, dacht ik zo. Alleen Henri

bleef niet bij de les. Hij doolde door de kamer, maar dat nam niemand hem kwalijk.

‘Toen ik voor de klas stond,’ stak Mia van wal, ‘deelden we de ouders van onze leerlingen op in categorieën. Dat was handig bij het bespreken van de rapporten, het voorbereiden van oudercontacten en het roddelen in de leraarskamer. We hadden categorieën van één tot zes, met in één het soort ouders dat je ieder kind zou toewensen en in zes het soort dat je rechtstreeks de hel in wenste. Nu, in die tijd zat de grootste hoop ouders in categorie vijf. Vijven zijn makkelijk, stellen geen vragen en geven hun kroost nog eens extra op hun kop als ze met strafwerk thuiskomen. Ze zijn degelijk maar saai en rollen met hun ogen zodra een vier zijn mond opentrekt. Volkomen te begrijpen, want tot categorie vier behoren de overbezorgde ouders, de types die hun kinderen bij het minste pijntje thuishouden, de kleur van hun snottebellen analyseren en met aandrang vragen om de boze wolf uit het verhaal te vervangen door een fee.’

‘Een fee?’ vroeg Rudy. ‘Waarom zou je een wolf vervangen door een fee?’

Mia wapperde zijn vraag weg. ‘Categorie drie’, ging ze verder, ‘was voor de nonchalante ouders. Vergeten altijd de agenda te ondertekenen, geven lege boterhamdozen mee, je kent het soort. Nooit in orde. Ooit zag ik een vader op het oudercontact wiens dochter al twee jaar geleden van school was veranderd. Dat was hij glad vergeten. Een kwalijke soort, maar lang niet zo erg als categorie twee. De heer en mevrouw Verkapperen waren overduidelijk tweeën.’

Ik zat op het puntje van mijn stoel en hoopte vurig dat ik mezelf niet zou herkennen in categorie twee. Aan de blik in Mia’s ogen te zien, was dat niet iets wat je zou willen.

‘In categorie twee zaten de mijn-kind-schoon-kind-types’, zei Mia. ‘De betweters, de bemoeiallen, de wijsneuzen. Junior Verkapperen was een beste jongen, maar een ramp in rekenen. Dat was voor de heer en mevrouw Verkapperen onaanvaardbaar en volledig mijn schuld. Begreep de jongen niks van de les, dan had ik het niet goed uitgelegd. Haalde hij een onvoldoende, dan had ik zijn geschrift niet goed gelezen. Het was altijd iets. Tot ik het beu werd en ingreep.’

‘Stuurde je hem van school?’ vroeg Lizzy.

‘Doe niet zo raar’, zei Mia. ‘Ik heb nooit een kind van school gestuurd. Junior ging zelf, maar daar kom ik zo op terug. Eerst en vooral moeten jullie weten dat de heer en mevrouw Verkapperen echte cijfermensen waren. Boekhouders, om precies te zijn. De beste van het westelijk halfmond, als je hen mocht geloven. Wel, ik geloofde er geen sikkepit van en dus nodigde ik hen uit op school.’

‘Om hun boekhouding bij te werken?’ vroeg Rudy.

Mia fronste. ‘Nee, ik nodigde ze uit als voorbeeld. De meeste kinderen snappen niet waar ze die twaalf jaar wiskunde allemaal voor kunnen gebruiken en dus had ik de gewoonte om af en toe een spreker te vragen: een informaticus, een kok, een cryptoanalist, een sterrenkundige... Wiskunde in de praktijk, zeg maar. Toen ik de Verkapperens vroeg om over boekhouden te praten, waren ze in de wolken.’

‘Maar ik dacht dat ze niet deugden?’ vroeg ik. Ik begreep er niks meer van. Was dit mijn tweede of derde wijntje? Ik wist het niet meer en schoof gauw mijn glas aan de kant.

‘Ze deugden voor geen meter’, zei Mia. ‘Dat was algemeen bekend. Maar goed, ik vroeg hun om dossiers mee te brengen, bij wijze van voorbeeld. Alles was nog op papier in die tijd. En

omdat de heer en mevrouw Verkapperen zo vol van zichzelf waren, deden ze precies wat ik ze vroeg. Ze sjouwden een aktetas vol documenten mee naar de klas, neuzelden drie uur lang over cijfers en boekhoudkundige constructies, en beantwoordden de ene vraag na de andere, stuk voor stuk van mij, want verder was niemand geïnteresseerd. En zoals ik al verwacht had, viel me hier en daar iets merkwaardigs op.’

Iedereen boog zich wat dichter naar Mia toe. Zelfs Henri dwaalde niet langer door de kamer. Hij stond stil, handen op de rug, blik op scherp, en even zag ik de man die hij lang geleden was geweest, niet af en toe zoals nu, maar elke minuut van elke dag: een gewiekst advocaat, een meesterbrein, een haai in een zee vol hapklare visjes.

‘Met sommige constructies was iets niet in de haak. Af en toe zag het er net iets te rooskleurig uit, als jullie begrijpen wat ik bedoel, maar telkens wanneer ik dieper doervroeg, wees de heer Verkapperen me op het feit dat ik er niks van begreep. Tenslotte was ik maar een eenvoudige wiskundelerares die er niet in slaagde om het geschrift van hun zoon te ontcijferen. Dat beaamde ik gedwee, en toen de bel ging, stuurde ik ze met Junior naar de leraarskamer voor een kop koffie.’

‘En toen?’ vroeg Rudy. ‘Belde je de politie?’

Mia schudde haar hoofd. ‘Je kunt niet zomaar iemand van dubieuze transacties beschuldigen. Nee hoor, ik pakte het anders aan. Terwijl de heer en mevrouw Verkapperen van hun koffie genoten, rende ik met hun documenten naar het secretariaat, kopieerde de hele handel en stopte alles netjes terug. De volgende drie weken analyseerde ik de cijfers, noteerde mijn bevindingen en stuurde ze op naar de fiscus. Geheel anoniem, uiteraard. Niet veel later werden de heer en mevrouw

Verkapperen opgepakt en in de cel gegooid wegens grootschalige verduisteringspraktijken.’

‘Die arme Junior!’ zei Lizzy geschokt.

‘Niks arme Junior. Hij werd bij zijn oma ondergebracht en dat was een heerlijk mens. Ze maakte zijn huiswerk en leerde hem koken. Junior had er zo’n lol in dat hij besloot zich in de koksschool in te schrijven. Toen zijn ouders uiteindelijk de gevangenis verlieten, had hij zijn eigen restaurant. En een eigen boekhouder. Zo zie je maar.’ Mia leunde tevreden achterover.

Rudy floot tussen zijn tanden. ‘Mia, jij sluwe vos. Wat een vernuft! Daar drink ik op.’

‘Hoe verzin je zoiets?’ vroeg ik. ‘Ik zou er nooit opkomen. Ik heb er de fantasie niet voor.’

‘Toch wel.’ Mia zond me een monkellachje over de rand van haar glas. ‘Je hebt allemachtig veel fantasie. Weet je nog wat je me vertelde over je boekenwinkel? Over de levens die je altijd bedacht?’

Iedereen keek naar me, waardoor ik ging blozen, maar dat kon ook van de wijn zijn natuurlijk. Ik ben altijd een blozer geweest. Het rood vult mijn wangen als inkt op vloeipapier. Een drup wordt een spat, een spat vormt een kring en voor je het weet, kruipt het alle kanten op en staat alles op je gezicht gedrukt. ‘Tja, dat zat zo’, zei ik aarzelend. ‘Ik vond het altijd prettig om te bedenken wie de klanten in mijn winkel waren. Sommigen kende ik door en door, maar bij nieuwe klanten verzon ik zelf een leven, als personages in een verhaal, snap je?’

‘*Par exemple?*’ vroeg Henri, nog steeds alert.

‘Wel, de jonge vrouw met de kinderwagen kon bijvoorbeeld een spionne zijn met een geheime code in haar luiertas, en de baby het kind van een rebellenleider die ondergedoken

zat tussen de Inuit in Ittoqqortoormiit. Ik zeg maar iets. Of eh... de licht kalende man met het treurige gezicht kon bij het buitenstappen van de winkel best wel eens aangereken worden door een bus en na een wekenlange coma besluiten om zijn suffe kantoorjob op te zeggen en een wereldreis te maken, waarbij hij de vrouw van zijn leven ontmoet door haar te redden uit een omgeslagen bootje.'

'Een omgeslagen bootje?' vroeg Mia. 'Kon dat mens niet zwemmen?'

'Niet als dat bootje door een nijlpaard is aangevallen en de vrouw verlamd is van schrik. Wist je dat nijlpaarden elk jaar vijfhonderd mensen doden? Ze vermorzelen een boot tussen hun kaken zoals jij een boterham met kaas. Als je veertig jaar in een boekenwinkel werkt, weet je zulke dingen.' Ik stopte met ratelen en schoot in de lach. 'Maar dat heeft allemaal niks met Kevin te maken.'

'Misschien wel', zei Rudy. 'Misschien kunnen we Kevin met zijn breiwerkjes in een bootje zetten en hem een rivier vol nijlpaarden op sturen.'

Mia sloeg een vuist in haar handpalm. 'Daar zeg je zoiets! Binnenkort gaan we naar de dierentuin, toch? Ik was niet van plan om mee te gaan op Kevins zoveelste kleuteruitstap, maar misschien kunnen we...'

'Mia!' Lizzy drukte haar breiwerk geschrokken tegen zich aan. 'Wat ben je van plan?'

'Rustig maar. We gaan Kevin niet voor de leeuwen gooien. Of voor de nijlpaarden of de slangen of wat dan ook, maar we kunnen er wel voor zorgen dat zijn uitje een flop wordt. De busreis saboteren, de tickets verduisteren... Gewoon, zorgen dat alles in het water valt. Geen halfbakken 1 aprilgrap maar het

echte werk. Iets waar niemand omheen kan. Iets waarvoor hij op het matje wordt geroepen. En na de dierentuin kunnen we weer iets nieuws verzinnen, tot hij de laan wordt uitgestuurd.'

Even was het stil – we genoten in gedachten van iets wat nooit zou gebeuren, zoals je in je hoofd het huis van je dromen koopt met geld dat je nooit hebt gewonnen – maar toen zette Rudy zijn glas met een klap op het bijzettafeltje en zei: 'En waarom niet? Dat zal hem leren! Mijn wijn uit mijn kamer halen en een doos thee in de plaats zetten. Ontspanningsthee godbetert! Ik wil niet ontspannen. Ik wil actie!' Hij voegde de daad bij het woord door zich uit zijn zetel te hijsen en wankel het glas te heffen. 'Het is oorlog! Oorlog aan Kevin!'

'Vive la république!' riep Henri. *'Madame Lizzy?'*

Lizzy giechelde. Ze sloeg een hand voor haar mond, alsof ze haar lach niet zomaar durfde te lossen, maar haar ogen bleven glinsteren. 'Oorlog klinkt misschien wat overdreven? Maar... als jullie meedoen, ben ik ook van de partij. Wat jij, Suzanne?'

Ik haalde mijn schouders op, wikte en woog mijn woorden. 'Ik weet het niet', zei ik ten slotte. 'Kevin is onuitstaanbaar en ik zou hem op duizend manieren een loer willen draaien, maar... busreizen saboteren? Tickets verduisteren? We zijn geen superhelden, Mia. We zijn, eh...'

'Oud?' Mia lachte sluw. 'Natuurlijk zijn we oud. Zo oud dat we met alles weggkomen. Denk daar maar eens over na. Ik stel voor dat we morgen weer bijeenkomen, ieder met een voorstel omtrent het uitje naar de zoo. Zelfde uur, zelfde plaats.'

Niemand sprak Mia tegen. En daarmee was alles gezegd. Er was geen weg terug. Dat wisten we. Dat voelden we tot diep in onze dorre botten. Ze rammelden zachtjes, gewekt door een wind die rook naar avontuur en lang vervlogen tijden.

3.

Lizzy, Mia en ik maakten het onszelf gemakkelijk in Rudy's versleten driezit. Het was een lomp geval, geprangd tussen zijn kitchenette en een antieke barkast en doordrongen van een geur die niet strookte met het algemeen rookverbod in het gebouw. Een rood-groen geruit deken verhulde de ergste plekken, iedere beweging van mijn billen deed de veren kraken en de gleuven tussen de kussens waren gevuld met restjes chips. Toch bezat de driezit net als zijn eigenaar een zekere charme. Hij was pretentieloos, gezellig en tot op de draad versleten. Rudy zou hem nooit wegdoen. Het was een huwelijkscadeau geweest en hij zat er vaak in om het gat in zijn hart dicht te drinken.

'Ik hoop maar dat Rudy Henri gauw terugvindt', zei Mia. 'Weten jullie nog, die keer?'

Dat wisten we nog. Ooit was Henri anderhalve dag vermist geweest. De voltallige personeelsploeg had het terrein doorzocht, de politie had een zoektocht georganiseerd en tientallen vrijwilligers offerden hun nachtrust op om in rijen en gewapend met zaklampen de omringende velden af te speuren. Toen de vijver werd gedregd en iedereen stond toe te kijken, had er plots iemand op mijn schouder getikt. Die iemand was Henri geweest.

'Waarom is de kantine verlaten?' had hij gevraagd. 'Het is tijd voor koffie.'

Er had een lichte ergernis in zijn stem doorgeklonken. Dat was me bijgebleven. Hoe hij met een frons in zijn hoge, aristocratische voorhoofd over koffie mopperde, terwijl aan de andere kant van het afzetlint naar zijn verdronken lichaam werd

gezocht. Toen ik hem op deze merkwaardige situatie wees, viel hij volkomen uit de lucht. Bleek dat hij de dag ervoor na het ontbijt was vertrokken om juridisch advies te verlenen aan een oude vriendin die in een ingewikkelde vechtscheiding was verwickeld. Omdat de materie zo gecompliceerd was en de vriendin zowel juridische als emotionele steun behoefde, was zijn toch al warrige hoofd oververhit geraakt, evenals sommige andere lichaamsdelen. Nadien was hij in slaap gevallen, waardoor hij logischerwijs niet was komen opdagen voor het avondeten. Dat was jammer, aangezien hij dol was op kalfslapjes met boterboontjes, maar niet zo jammer dat hij er spijt van had. Wie wel spijt kreeg, was de plaatselijke politie. Ze stuurden Henri de rekening voor de zoekactie, waarop hij hun een proces aandeed dat nog steeds aansleepte.

Terwijl we deze prettige herinneringen ophaalden, kwamen Rudy en Henri de kamer in.

‘*Mes excuses*’, zei Henri. ‘Het precieze tijdstip van onze bijeenkomst was me ontschoten, maar ik heb wel een plan bedacht. Ik heb het opgeschreven.’

We gingen wat rechter zitten en keken vol verwachting toe terwijl hij zijn zakken doorzocht. Na drie pogingen haalde hij zijn handen door zijn volle, witte haardos en zuchtte hij gelaten.

‘Als ik nu maar wist waar ik mijn notities gelaten had’, mompelde hij. ‘Nochtans dacht ik... Ik had durven zweren dat...’

‘Je vindt ze nog wel’, zei ik, wat een leugentje om bestwil was. Niemand die ooit in Henri’s kamer is geweest, zou zonder blozen durven te beweren dat hij er ooit iets in terug zou vinden. ‘Intussen kunnen we misschien de andere ideeën bespreken?’

Maar dat was een probleem. Er viel niets te bespreken, want geen van ons had überhaupt een idee. Vierhonderdvierendertig jaar levenservaring (ik had het nagerekend) en toch had niemand ook maar het kleinste plannetje kunnen bekostoven. Behalve Henri, maar die was zijn bedenkzels alweer kwijtgeraakt, en behalve Rudy, die gisteravond weliswaar een inval had gehad, maar dat geniale plan vervolgens had weggespoeld met een laatste borreltje. De hele morgen had hij alle uithoeken van zijn vernevelde brein afgezocht, zonder resultaat. Bovendien had hij barstende hoofdpijn.

‘Zo komen we geen stap verder’, mopperde Mia. ‘Dit lijkt wel een klassenraad. Daar zat iedereen altijd stommetje te spelen, behalve ik.’

‘Het is niet alsof je nu een idee hebt’, bromde Rudy. Hij masseerde voorzichtig zijn voorhoofd, met draaiende bewegingen van zijn duimen, alsof hij zo zijn gedachten weer op gang kon zwingelen.

‘Ik heb hopen ideeën!’ protesteerde Mia. ‘Maar ik wéét gewoon dat jullie ze niks zullen vinden. Net als op school! Stelde ik voor om een ouder te schorsen, dan schorsten ze de leerling. Eiste ik een leerlingenraad, dan legden ze dat voor aan de ouderraad. Alsof dat clubje zat te wachten op de inmening van hun kroost! Ouderraadouders weten altijd alles beter. Daarom gaan ze in de ouderraad. Ze richten allerlei werkgroepen op en vervolgens beslissen ze alles zelf. Toen ik eens oesterzwamburgers voor het schoolfeest bestelde – ik was het enige lid van de werkgroep Groen – annuleerden ze de bestelling achter mijn rug om en bestelden ze braadworsten. Braadworsten! Weten jullie w...’

‘Stop!’ Lizzy wees met een breinaald naar Mia, wat nogal

bedreigend overkwam, maar dat was heus niet zo bedoeld. Lizzy had een idee en dat wilde ze nú met ons delen. Op onze leeftijd moet je niet teuten. Tijd is een vreemd gegeven geworden. Je hebt er te veel en te weinig tegelijk, dus als je een plan hebt, dan kom je er beter meteen mee voor de dag.

‘Een bestelling annuleren’, grijnsde Lizzy. ‘Annuleren en iets anders bestellen: dat is precies wat we moeten doen.’ Ze liet de breinaald zakken en stak hem samen met de andere in de bol wol op haar schoot. ‘Snappen jullie?’

We snapten er niks van. Ik snapte dat het een prima idee moest zijn, dat wel – Lizzy stopt nooit zomaar met breien, behalve voor iets echt belangrijks: een brandalarm of een extra sappige roddel of wanneer ze over Elsje praat, want dan gaan haar handen beven – dus het moest de moeite waard zijn, maar een bestelling annuleren? Wie wat waar? En waarom?

‘Iets anders bestellen?’ vroeg Rudy. ‘Bedoel je in de zoo? Wilde je Kevins thee door een koffie vervangen of zo? Sorry Liz, maar dat lijkt me niet echt...’ Plots stokte hij. Hij stopte met rondjes draaien en richtte zijn hoofd langzaam op. Een glimp van belangstelling gloorde in zijn half dichtgeknepen ogen. Een lachje liet zijn leren huid barsten. Hij wees naar Lizzy. ‘Ik heb je door, Liz. Jij wilt iets sterkers bestellen. Jij wilt die brave Kevin zat voeren, is het niet?’

Lizzy giechelde. ‘Denk jij nooit eens aan iets anders, Rudy? Ik ga geen drankjes annuleren in de zoo. Ik ga de zoo zélf annuleren. We contacteren de busmaatschappij en we regelen een andere uitstap, naar een plek waar we wél heen willen. Of naar een plek waar alles sowieso in het honderd loopt en Kevin het noorden kwijtraakt. Of ons kwijtraakt. Is dat ook een optie?’

Stilte vulde de kamer. Een geladen stilte, waarin Lizzy's idee stukje bij beetje aan kracht won, waarin onze oude harten en handen begonnen te trillen, tot de lucht knetterde van opwinding, hooggespannen verwachtingen en knapperende chiprestjes. Probeer maar eens stil te zitten als je bloed eindelijk nog eens door je lijf stroomt met een kracht van honderd volt. Zeg je dat zo? Ik weet het niet. Fysica was nooit mijn sterkste kant, maar ooit had ik een buurman die gefrituurd werd door een laaghangende hoogspanningslijn, en die vertelde altijd aan iedereen die het horen wilde dat er 380.000 volt door zijn lijf was gegaan, dus honderd volt lijkt me niet overdreven om uit te drukken hoe spannend het allemaal voor me werd.

'Wat dachten jullie van de zee?' stelde ik voor. 'Ik ben dol op de zee en ik ben er in geen tijden meer heen geweest. Houden jullie van de zee?'

'Absoluut!' lachte Mia. 'De zee biedt mogelijkheden. Rolstoelen die blokkeren in het zand, kwallenbeten, verloren lopen in de duinen, zonnebrand, of nee, zonnslag! En verdrinken! Wat kan er goed gaan? Niks toch? Dat kost Kevin zijn kop!' Ze wreef in haar handen, met een enthousiasme dat eerder paste bij het uitpakken van een kerstcadeau dan bij een mogelijke verdrinking.

'Het is niet de bedoeling dat er slachtoffers vallen, Mia', zei ik. Ik zocht de blik van de anderen en zag hen tot mijn opluchting instemmend knikken. Rudy en Lizzy, althans. Henri dwaalde door de kamer en humde zachtjes 'La Mer' van Charles Trenet.

'Slachtoffers?' Mia liet haar handen in haar schoot vallen en rolde met haar ogen. 'Wat een groot woord. Jezus! Ik meen het toch niet! Jullie kijken alsof ik van plan ben om iemand levend te roosteren.'

‘Nee Mia’, zei Lizzy. ‘*Jij* kijkt alsof je van plan bent om iemand levend te roosteren.’

‘Oké, oké. Ik liet me een beetje gaan. Wat dachten jullie van het foltermuseum? Ik heb erover gelezen. Ze hebben een ijzeren maagd. Dat is een soort sarcofaag met pinnen binnenin. Stel je voor dat Kevin per ongeluk...’

‘Mia!’

‘Grapje! Allemachtig zeg. Het wapenmuseum?’

‘Nee!’

‘Basejumper?’

‘NEE!’

‘Oké, laatste voorstel. Wat dachten jullie van het museum voor hedendaagse kunst?’

‘Ja!’ zei ik, blij verrast, want ik hield mijn hele leven al van kunst.

‘Saai?’ zei Rudy. Lizzy knikte instemmend. Het verbaasde me niet. Die twee hadden zin in een verzetje, iets vrolijks en luchtigs, iets wat hun gedachten kon afleiden van de leegte in hun hart.

Mia grijnsde. ‘Niet als je een van onze verwarde medebewoners een set viltstiften bezorgt.’ Ze hief meteen haar handen op, om het gejoel van Rudy en Lizzy te temperen, maar ook om mijn protest in de kiem te smoren. ‘Ik weet het. Ik wéét het. We mogen geen kunst vernielen, maar eh... Er hangt een werk van... Cattelan? Zeg ik het goed zo?’

‘Die met zijn banaan?’

Mia knikte. ‘Daar was je laatst zo kwaad om. Weet je nog? Je vond het geen kunst, dus misschien is het niet zo heel erg als we zijn werk...’

En zo werd beslist. Mijn liefde voor de kunst, Mia’s liefde

voor snode plannen en de liefde die Lizzy en Rudy zo vaak misten, stippelden het pad voor ons uit.

'Voyez, voyez!' humde Henri.

En dat hadden we beter gedaan. Maar zelfs als je vierhonderdvierendertig jaar oud bent, is kijken soms makkelijker dan zien. Nietwaar?

4.

‘Ik kan wel een beetje frisse lucht gebruiken’, zei ik. Na een uur in Rudy’s flat wilde ik naar buiten. Dat kwam niet alleen door de muffe zetellucht, maar ook door ons plan, of toch het idéé van een plan. Het was opwindend en angstaanjagend tegelijk. Het porde me wakker, alsof ik een piraat was die te lang onder zeil had gelegen, zonder houten been of ooglapje, maar wel gehavend door de tand des tijds, en door de strijd die het leven nu eenmaal is. Ik had zin om mijn kajuit te verlaten en het dek op te rennen, het avontuur tegemoet. En zo te zien gold dat ook voor Mia en Lizzy. De blos op hun wangen sprak boekdelen.

‘Dan gaan we de tuin in’, zei Rudy. Hij plantte zijn handen op de versleten leuning van zijn stoel, hees zich recht en schuifelde naar de deur. We volgden in zijn kielzog, stapten de gang op en sloegen linksaf naar de lift. Alleen Henri paste. Hij klemde zijn armen over een bult onder zijn jasje, stevig maar teder, en maakte zich mompelend uit de voeten.

‘Daar gaat mijn vaas’, zei Rudy, zodra onze vriend om de hoek verdwenen was. Hij haalde zijn schouders op en duwde op de knop van de lift. ‘Maakt niet uit. Het is niet alsof ik er ooit bloemen in zet.’

De lift deed ping en we stapten in. Niemand haalde het in zijn hoofd om achter Henri aan te gaan. Hij zou de rest van de dag onvindbaar zijn, verstopt in zijn hol vol spullen. Hij zou ze tellen, rangschikken en oplijsten. Zoekend naar dat ene stukje bewijs dat hij ooit was kwijtgespeeld. Lang geleden, in een vaag en ver verleden, waarin hij zichzelf nog niet verloren was. Henri is geen dief. Hij is een verzamelaar. Hij sprokkelt spul-

len, plaatst ze op planken en probeert zo een onrecht recht te zetten. In zijn hoofd of in het echt, dat weet niemand.

Buiten was alles heerlijk. Of toch bijna alles. De voorjaarszon warmde onze wangen, de kerselaar bloosde rozenrood en de stilte werd alleen verstoord door het zachte zoemen van de hommels. En door Kevin. Hij kwam buiten adem en met zijn armen vol takken op ons afrennen.

‘Wie we daar hebben!’ kirde hij. ‘Komen jullie mij helpen? Niet doen hoor!’ Hij herhaalde ‘niet’ geluidloos, met wijd opengerekte lippen, en schudde zijn hoofd nadrukkelijk heen en weer, alsof zijn woorden onze dove oren en halfgare hoofden onmogelijk op eigen kracht zouden kunnen bereiken.

‘Dat waren we ook niet van plan’, zei Mia.

‘Flink zo! We willen ons niet bezeren, hm? Al dat bukken is nergens goed voor. En die doornen kunnen onze handjes gemeen prikken! Nee hoor. Laat alles maar aan Kevin over. Kevin zorgt voor alles en straks gaan we fijn bloemschikken! Jullie komen toch ook?’

‘Ik ben allergisch voor pollen’, zei Lizzy met een uitgestreken gezicht.

‘Lieve Lizzy! Dan maken we voor jou toch bloemetjes van papier! Heb je al eens...’

‘En ik ben allergisch voor jou’, zei Mia. Ze voegde er een onschuldig lachje aan toe, waardoor Kevin niet wist wat hij moest denken en verward met zijn ogen knipperde.

‘Ze maakt maar een grapje’, zei ik snel. Dat was een leugentje om bestwil. Vanzelfsprekend.

Mia bleef stoicijns glimlachen. Haar ogen lachten niet mee, waardoor ze er ronduit griezelig uitzag, maar dat ging volkomen aan Kevin voorbij. Eveneens vanzelfsprekend.

‘Die Mia!’ grinnikte hij hoofdschuddend. ‘Altijd in voor een grapje! Stoute meid. Hèhè. En Rudy? Houdt onze Rudy van bloemschikken? Hm?’

‘Ik heb geen vaas’, zei Rudy vlak. Het was nog waar ook.

‘Rudy toch! We hebben vazen genoeg! Ook voor jou, Suzanne! Jij komt er gezellig bij, nietwaar?’ Hij boog zich naar me toe, waardoor zijn takkenbos tegen mijn borstkas prikte, en stootte een wolkje loek in mijn gezicht. ‘Ik zie jullie allemaal om twee uur deze middag.’ Hij stak twee vingers in de lucht. ‘Twee uur. *Comprendido?* Dat is Spaans voor “Heb je het begrepen”. *Com-pren-di-do!*

‘*No me interesa nada*’, antwoordde Rudy verrassend vlot.

Kevin en zijn takkenbos zwenkten vliegensvlug van mij naar Rudy. ‘Onze Rudy spreekt een mondje Spaans!’ zei hij opgetogen. ‘Wat knap! En hij heeft *interesa*. Helemaal toppie hoor. Tot straks, luitjes!’ En weg was hij.

‘Ik zei dus: “*No me interesa nada*.” Het interesseert me geen bal’, grijnsde Rudy. ‘Dat is trouwens de enige zin Spaans die ik ken.’

We wandelden traag richting vijver, terwijl Rudy ons het verhaal vertelde van de Spaanse schone die hem ooit met deze zin had afgewezen. Dat was vlak na zijn scheiding gebeurd, toen hij met de schamele duiten die zijn ex hem niet had kunnen ontfutselen op reis was vertrokken. Zijn pijn was nog vers, zijn verdriet nog vloeibaar, en zijn hart een kweekvijver voor oude wrok en nieuwe liefde. Rudy had te veel van het eerste en de schone nooit genoeg van het laatste, dus toen hij vroeg of ze samen met hem oud wilde worden onder de Spaanse zon, zei ze nee. *No me interesa nada*.

‘Haar afwijzing stak’, besloot Rudy. ‘Maar niet zo fel als de

Spaanse zon. Ik liep een zonnslag op en niet zo'n kleintje ook. Door de koorts kreeg ik echt de kolder in mijn kop en daardoor ging ik dwaze dingen doen. Of slimme, het hangt er maar van af hoe je het bekijkt. Ik laadde de koffer van mijn auto vol met de inhoud van haar wijnkelder en trok huiswaarts. Dat was het begin van mijn nieuwe zaak.'

'Een geluk bij een ongeluk', glimlachte Lizzy. 'Trouwens, als ze ja had gezegd, hadden wij je nooit gekend. Nu kunnen wij samen oud worden.'

Rudy stemde in, maar dat was voor de vorm. Dat wisten we alle drie. Er was maar één persoon met wie Rudy ooit oud had willen worden en die had hem lang geleden ingewisseld. Noch wij, noch de schone, noch de Spaanse zon zou zijn hart ooit kunnen warmen.

Intussen waren we bij onze bank aanbeland. Zoals altijd ging Mia links zitten, Lizzy rechts en ik in het midden. Rudy stond met zijn rug naar ons toe en keek uit over de vijver.

'Wat als?' zuchtte ik, tegen niemand in het bijzonder.

Links en rechts draaide een gezicht naar me toe. 'Wat als wat?' vroeg Mia.

'Stellen jullie jezelf nooit die vraag? Ik de hele tijd. Het is net zoiets als levens verzinnen. Wat als de Spaanse schone ja had gezegd? Dan zag alles er anders uit, en niet alleen voor Rudy. Als hij in Spanje was gebleven, dan was zijn kamer nu door iemand anders bezet. Door wie? Wat als? Lizzy, wat als jij ziek in bed had gelegen op de dag dat je je man zou ontmoeten? Of Mia, wat als je tijdens je wandeling deze ochtend links in plaats van rechts was afgeslagen, waardoor je over de leiband van een hond was gestruikeld, waardoor een jonge vrouw je te hulp was gesnelde die bij het oversteken niet goed

uit haar doppen keek en onder een bus belandde, waardoor ze nooit een kind op de wereld zou zetten dat veertig jaar later een medicijn zou ontwikkelen waardoor miljoenen mensen zouden worden gered? Wat als?

Rudy draaide zich grinnikend om. ‘Wat als je hoofd ontploft door al die wat alsen? Serieus, Suzy. Al die verzinsels! Je hebt veel te lang in die boekenwinkel gewerkt.’

‘Misschien’, zei Mia peinzend. ‘Maar het heeft ook iets groots, toch? Iets indrukwekkends. De gedachte dat elke beslissing die je neemt, elke beweging die je maakt, elke zin die je zegt het lot in de ene of de andere richting stuurt, bedoel ik. Het doet je anders naar de dingen kijken. Het geeft je een zekere... macht?’

‘Hoe dan?’ vroeg Lizzy.

‘Zomaar.’ Mia rommelde in de zakken van haar gebreide vest en zette een zonnebril op. Ik glimlachte in mezelf. De bril hield niet alleen de prikkende voorjaarszon buiten. Hij hield ook haar boosaardige blikken binnen. Mia dacht aan Kevin, dat wist ik zeker. Ze dacht aan hem als een kat aan een muis, klaar om met één haal van haar poot over zijn lot te beslissen, maar ze schaamde zich ook. Als je oud bent, zijn wraakgevoelens op de een of andere manier onkies geworden. Grijs en wijs moet je zijn. En bovenal vergevingsgezind.

‘Dus wat als we doorgaan met ons plan?’ vroeg Rudy, die haar net zo goed doorhad als ik. ‘Wat als we niet naar de zoo gaan, maar naar dat museum voor hedendaagse huppelpup? Hoe krijgen we dat voor elkaar? Waar moeten we zoal aan denken?’

Lizzy telde op haar vingers. ‘Ten eerste: de zoo afzeggen. Ten tweede: tickets voor het museum boeken. Ten derde: de

busmaatschappij contacteren. Ten vierde: stiften meenemen en afspreken in wiens handen we ze stoppen. Hoe? Wanneer? Ten vijfde... Waarom klinkt alles zo simpel? Dat is het niet! Dat is het helemaal niet. Alles wordt tegenwoordig online geregeld. Reservaties, betalingen, noem maar op. Wie gaat dat voor ons fiksen? Ik ga geen computer hacken. Ik zou het niet willen en ik zou het niet kunnen. En hoe krijgen we de buschauffeur zo gek om te zwijgen?' Ze liet haar handen in haar schoot vallen. 'Het is hopeloos.'

'Maar niet verloren', zei Mia. Ze trok het vest wat dichter om zich heen. 'Ten vijfde moeten we onze vijfde man inschakelen. Henri heeft connecties. Dat weten jullie best. Maar niet vandaag. Vandaag laten we onze vriend met rust.'

Ze had gelijk. Twee keer zelfs. En dus genoten we verder gewoon van de zon.

We bleven bij de vijver tot de krekels in het gras opklonken, ooit het startschot van eindeloze zomeravonden, nu het signaal voor brood met slappe koffie, bad en bed. Ik haakte mijn arm in die van Lizzy en samen stapten we het grasveld over, in de richting van de kantine.

'Wat als ik echt ziek was geweest?' vroeg ze plots. Het klonk stilletjes. 'De dag dat ik mijn man ontmoette, bedoel ik. Dan had ik Elsje niet gehad. Dan kon ze niet wegblijven, want dan... Dan was ze er nooit geweest.' Ze liet haar arm uit de mijne glijden en bleef staan, zonder me aan te kijken. Mia en Rudy slenterden verder.

'Zou je dat willen dan?' vroeg ik.

Lizzy zweeg. Haar hand gleed naar het medaillon om haar hals. Ze draaide het om en om.

'Nee', zei ze ten slotte, zo zacht dat ik het nauwelijks kon horen.

Ik nam haar rimpelhand in de mijne. Ze hilde, ook al bleven haar ogen droog. Als kind huil je een vijver vol in tien seconden en is het zo weer over, maar oud verdriet zit vaak muurvast.

‘Wat als ik haar nooit meer zie?’ fluisterde ze. Haar ogen zochten de mijne. Ze hoopten op een antwoord dat ik haar niet kon geven, en dus gaf ik haar iets anders.

‘Wat als ik een mooi einde voor je verzon?’

5.

Aan het ontbijt leek Henri weer tiptop in orde: smetteloos hemd, gekamde haren, twee kranten op tafel en een servet zorgvuldig over zijn schoot gedrapeerd. Hij wisselde de ene bril voor de andere, ver voor dicht, allebei glanzend gepoetst, en las de koppen hardop voor. Dit was onze vijfde man ten voeten uit. Scherp, voorkomend en breed geïnteresseerd. Het was een hele opluchting. Vaak, zoals in de voorbije weken het geval was geweest, leeft Henri in een waas, mompelend in zichzelf en met zijn blik op oneindig, maar telkens wanneer hij een voorwerp aan zijn verzameling heeft toegevoegd, ondergaat hij een tijdelijke transformatie. Dan trekt hij zich terug in zijn hol en komt hij er de volgende dag als herboren weer uit. Helaas duurt het nooit lang voor hij weer een schim wordt van zichzelf, dus vroeg ik hem meteen na het ontbijt of ik hem even kon spreken.

Dat hadden we gisteravond zo beslist. Ik zou met Henri praten en Rudy, Mia en Lizzy zouden de ochtendactiviteit bijwonen, niet omdat ze een plotse belangstelling koesterden voor het knutselen van paasmandjes uit eierdozen, maar wel om op een goed blaadje te staan bij Kevin. De kans dat hij ons na de uitstap zou beschuldigen was klein – niemand haalt het in zijn hoofd om een troepje bejaarden te verdenken van zorgvuldig voorbereid vandalisme – maar het kon geen kwaad om onszelf uit de wind te zetten. Kevin is nu eenmaal zo'n type. Zijn fans kunnen niks fout doen. Als je naar hem lacht, deelt hij nog net geen handtekening uit.

Voor Mia zou het lastig worden, om niet te zeggen schier onmogelijk. Haar afkeer van Kevin was zo intens dat het op

elke vierkante centimeter van haar gezicht geschreven stond. In fluo. Gelukkig had Lizzy een uitstekende oplossing bedacht. Mia zou tijdens de knutselactiviteit haar zonnebril en een brede sjaal dragen. Op een plek als deze is dat een logische combinatie. De bril zou ze ophebben om te herstellen van een staaroperatie – iederéén hier heeft staar, behalve Mia, maar een kniesoor die daarom maalt – en de sjaal zou ze om haar halve gezicht heen wikkelen, ook al was het bijna twintig graden. Oude mensen hebben het koud, dat is een feit. Soms is het ook onzin, maar daarover later meer.

Tijdens dit charmeoffensief zou ik dus met Henri praten. Ik hoefde geen mandjes te knutselen om bij Kevin in het gevele te komen, want ik had mijn afkeer voor zijn persoon nooit ofte nimmer laten blijken. Dat ligt gewoon niet in mijn aard. Bovendien léér je je ergernis te verbergen als je dertig jaar lang in een winkel werkt. (Nee mevrouw, natuurlijk vind ik het niet erg om met een ladder naar het hoogste rek te klimmen voor die Azerbeidjaanse poëziebundel die u alleen maar even wilt inkijken. Ja meneer, ik ben het helemaal met u eens dat een naslagwerk over de achtervolgingstechnieken van de gefrikaniseerde honingbij niet mag ontbreken in iedere zichzelf respecterende boekhandel. Meer nog, ik bestel vandaag alle boeken die ik over het onderwerp kan vinden! Geen dus.) Maar dit geheel terzijde.

Na het ontbijt splitsten onze wegen: Rudy, Lizzy en Mia begaven zich min of meer vrijwillig naar de crearuimte voor het kleuterknutseluurtje en Henri en ik trokken min of meer vrijwillig naar Henri's hol. Henri meer en ik min, aangezien zijn kamer betreden een risicovolle onderneming is. Het is er zo volgestouwd dat zelfs een onschuldige niesbui een lawine

kan veroorzaken. Zijn verzamelwoede druist in tegen alle afspraken rond brandveiligheid en risicobeperking, maar niemand legt hem een strobreed in de weg. Dat is niet zo verwonderlijk, want Henri kent mensen. Hij regelt dingen. Als hij helder is, krijgt hij alles gedaan.

‘Maak het jezelf gemakkelijk, Suzanne.’ Henri gebaarde galant naar de enige zitplek in de kamer, de helft van een chaise longue, en raakte daarbij op een haar na een wankele hoop kandelaars. Ik hield mijn adem in en probeerde hem vooral niet opgelucht uit te blazen toen alles bleef staan.

‘Dank je, Henri.’

‘Thee? Of liever koffie?’

Ik wimpelde het aanbod af – hoe minder hij bewoog, hoe beter – en liet me voorzichtig zakken op de chaise longue, naast drie pakken oude kranten en een fruitpers.

‘Als je het niet erg vindt, zet ik voor mezelf wel *une tasse de thé*’, zei hij en met de souplesse van een slang zigzagde hij tussen de zwaarbeladen rekken in de richting van waar zijn kitchenette zich zou moeten bevinden. Na vijf zenuwslopende minuten, waarin ik mijn best deed om niet bij ieder geluidje op te schrikken, dook hij op met een dampende kop thee in zijn handen. Hij boog zich vlot over me heen en reikte op één been naar een koekjestrommel boven mijn hoofd.

‘Hoe blijf je toch zo soepel, Henri?’ vroeg ik, toen hij veilig en wel weer op twee voeten stond.

‘Bikramyoga. Dat is yoga bij een omgevingstemperatuur van veertig graden. *Un biscuit?*’

‘Graag.’

Het koekje smaakte heerlijk. Knapperig en met een vleugje citroen. Een kwaliteitskoekje. Typisch Henri dus. Behalve zijn

buitensporige verzamelwoede ademt alles aan onze vriend klasse en kwaliteit: zijn kledij, zijn houding, zijn taal, zijn versnaperingen. Waarschijnlijk ruikt zijn zweet naar viooltjes.

Hij wachtte rustig af tot ik het koekje ophad en vroeg: 'Waarmee kan ik je van dienst zijn?'

Ik probeerde het diplomatisch te verwoorden. 'We willen gebruikmaken van je uitgebreide eh... vriendenkring, Henri. Voor onze plannen met Kevin, je weet wel.'

Henri nipte van zijn thee en knikte bedachtzaam. 'Je zoekt *un méchant*, een... schurk?'

'Een schurk? Ja. Ik bedoel nee!' Het rood veroverde mijn wangen. 'Ik wilde niet suggereren dat... We vroegen ons alleen maar af of...'

Hij glimlachte. 'Het geeft niet, Suzanne. Je bedoelt het niet kwaad. En inderdaad, ik heb een telefoonboek vol onfrisse contacten, maar *ils ne puent jamais vraiment*, begrijp je?'

'Eh, ongeveer?' Ik had spijt dat ik geen thee had genomen. Dampende thee is een prima excuus voor een blos op je wangen. Ik voelde me opgelaten bij Henri's woorden, ook al had ik zelf niks fout gedaan. Het ergste wat ik op mijn kerfstok heb, is het achterhouden van een set gratis bladwijzers. (Ze waren voor de klanten, maar ik vond ze prachtig.)

'Mijn cliënten', ging Henri rustig verder, 'waren op het verkeerde pad geraakt. Of ze begingen stommiteiten – sommigen doen dat nog steeds – maar ze waren nooit door en door slecht. *Je ne pouvais pas supporter ça*. Ik heb nooit mensen verdedigd die... Of misschien één. Dat zag ik niet. Dat...'

Er gleed een waas voor zijn ogen.

'Henri? Henri!'

Ik sprong op en schudde zijn arm. Een golfje thee brandde

zijn hand, waardoor hij een bruuske beweging maakte en de hoop kandelaars alsnog omver kletterde. De grootste landde op een stapel tijdschriften, die vlot uit elkaar schoof, wat links en rechts weer andere hopen ineen deed storten, de een na de ander: lege eierdozen, fotolijstjes, batterijen, fototoestellen, gloeilampen. Er leek geen eind aan te komen. Als ik me niet zo benauwd had gevoeld, had ik het domino-effect fascinerend gevonden, maar nu dus niet. Nu kneep ik mijn ogen dicht tot het hele manoeuvre met een luide plof links en een schrapend geluid rechts ten einde kwam. Toen ik ze weer opende, bleek het mee te vallen. We leefden, de uitweg naar de deur bleek min of meer vrij en Henri's blik was weer helder. Treurig maar helder.

'*Mon dieu*', vatte hij de situatie bondig samen.

'Mijn excuses, Henri', zei ik met een knik naar zijn hand. 'Doet het veel pijn?'

'O? Eh, nee. Ik bedoelde mijn classificatie. 'Dat kost me uren werk.'

'Ik help je graag.' Dat was meer dan een leugentje om bestwil. Het was staalhard gelogen, maar goed. Voor wat hoort wat, dus ik ploegde me door Henri's rommel heen en deed intussen ons plan uit de doeken. Met resultaat. Na anderhalf uur sorteren stond alles terug op zijn plaats en had Henri een adresboekje teruggevonden met alle nummers die hij nodig had om onze opstand te doen slagen. Eerst belde hij een bankdirecteur en vervolgens een zekere Alonso. De eerste annuleerde de betaling aan de zoo en hergebruikte het bedrag om tickets voor het museum te boeken, en de tweede beloofde om de vaste buschauffeur van de assistentiewoningen om te kopen. Daarin bleek hij bijzonder getalenteerd. De

beste in zijn vak, aldus Henri. Ik twijfelde niet aan zijn oordeel.

Toen we eindelijk op de chaise longue zaten (het was me gelukt om hem helemaal vrij te houden), was ik doodop. Het vele bukken en de voortdurende beklemming hadden me uitgeput. Het was niet alleen de volgepropte ruimte die me benauwde, maar ook de spanning die om het hele gebeuren heen hing. Ik ben nooit een opstandig type geweest. Ik heb de lieve vrede altijd hoog in het vaandel gevoerd, al moet ik toegeven dat dat soort vrede vaak voor oorlog zorgt.

‘Is dit alles wel een goed idee, Henri?’ vroeg ik aarzelend.

Henri haalde zijn schouders op. Hij liet zijn ogen op me rusten, ijsblauw maar heerlijk warm. Die blik was onbetaalbaar. Twee Henri’s voor de prijs van een.

‘*Probablement pas*’, zei hij na een poos.

‘Waarom gaan we er dan mee door?’

In de verte loeide een sirene. Het geluid kwam snel dichterbij. We wachtten zwijgend af, want helaas weet iedereen hier wat zo’n geluid wil zeggen. Een van deze vele kamers zou gelegeerd en niet veel later door iemand anders weer gevuld worden.

Toen de ambulance halt hield en de sirene stokte in een valse noot, stak Henri zijn vinger op. Ik knikte nog voor hij zei wat we allebei dachten: ‘Daarom.’

‘Omdat we niet veel tijd meer hebben.’

‘Precies. En in die tijd *on ne veut pas s’ennuyer*.’

‘Je hebt gelijk.’

Deuren sloegen toe. Rennende voeten klepperden over de kasseien. Een herinnering fladderde door mijn gedachten: een deur, een stoep en twee paar voeten in zwartleren schoentjes.

‘Een beetje avontuur kan nooit kwaad’, mijmerde ik hardop. ‘Dat zei mijn zus ook altijd. Heb ik je ooit over mijn zus verteld, Henri?’

Henri glimlachte verontschuldigend. ‘Misschien, *ma chère*. En misschien ook niet.’

We zwegen een poos en toen vroeg hij: ‘Leeft je zus nog?’

‘Voor mij wel’, zei ik. ‘Voor mij is ze er altijd geweest.’

Toen

Een deur, een stoep, twee paar voeten in zwartleren schoentjes. Ze willen rennen, maar we houden ze nog even in. Onze voeten, onze adem, onze giechels: alles blijft stevig op slot tot we de hoek om zijn. Nog even wuiven door de etalageruit. Zus lacht haar liefste lachje. De aardige mevrouw vult een pot met zure hosties en lacht terug, haar mond een toonbank vol met brokkeltanden.

En dan ervandoor, in vliegende vaart. Met wapperende haren en suizende oren. Onze jassen bollen op in de wind. De duiven op de stoep schrikken en vliegen weg bij zoveel overmoed. We lachen en hollen, tot we niet meer kunnen. Pas dan laten we ons vallen in het vochtige gras. Zij aan zij. Zus tegen zus. Vlekjes winterzon dansen wit voor mijn ogen. Mijn borstkas pompt als een blaasbalg. Op en neer, op en neer. Mijn lijf is vol van lucht en brandie.

Tot alles ineens gaat liggen. De wind in mijn haar, de storm in mijn longen, de bravoure van durven en zomaar doen. De lolly in mijn hand ligt als een geknakte bloem op mijn buik. Ik denk aan de aardige mevrouw, die op een trapje klom om hem uit een bokaal te halen, en ik loop leeg. Zus niet. Ze lacht nog steeds, zo hard dat ze naar adem moet happen.

‘Ze had niks in de gaten!’ schatert ze. ‘Helemaal niks!’ Ze veert recht en schudt onze buit uit haar zakken. Kattendrop en zure bommen vallen in het gras. En heel veel lange matten, want die lust ik het liefst. ‘Kijk, zus. Kijk hoeveel!’

Ik kijk en slik. Dat gaat moeilijk, want mijn keel zit dicht. Mijn borstkas vult zich opnieuw. Niet met lucht en lachen deze keer, maar met schrik en schuldgevoel. In mijn hoofd woedt een hellevuur. Eromheen dansen politiemannen met boze gezichten, en de priester die mij mijn eerste hostie gaf en ook de arme kindertjes, die nooit snoep krijgen, niet eens op hun verjaardag.

Zus merkt het niet. Ze neemt een lange mat en laat hem voor mijn neus bungelen. Ik probeer niet te ruiken hoe lekker hij ruikt, maar dat is lastig.

‘Wat als iemand ons gezien heeft?’ piep ik.

‘Doe normaal.’ Ze legt haar hoofd in haar nek en laat de mat in haar mond zakken. Ze knabbelt hem centimeter voor centimeter op. Het water loopt in mijn mond. Ik kan hem bijna proeven, suikerzoet en citroenzuur. Zo knisperzacht dat mijn schrik ervan smelt, maar mijn spijt nog niet.

‘Wat als...’ Ik duw mijn mouw voor mijn neus. ‘Die mevrouw was lief. En er was niemand anders in de winkel, dus misschien heeft ze maar één lolly verkocht vandaag en zijn er’ – ik laat mijn blik over onze buit dwalen – ‘twintig snoepjes gestolen. Dus ja.’

‘Wat ja?’ Zus fronst en klopt spikkeltjes suiker van haar jas. ‘Die mevrouw heeft een winkel. Ze is niet arm of zo. De arme kindertjes, die zijn arm. Trouwens, ze snoept toch te veel. Zag je die tanden? Superlelijk. Ze is een heks, ik weet het zeker.’

‘En jij bent een vampier’, grijns ik, want zus heeft al grote tanden, maar de kleine willen nog niet weg, dus groeien ze over elkaar heen. Alsof ze groot en klein tegelijk wil zijn.

Ze gromt en houdt haar handen als klauwen in de lucht. Dan grist ze twee zuurtjes uit het gras en duwt ze vliegensvlug